

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 14.

Katholikus nagygyűlés.

A katolikus nagygyűlés most az ország legnagyobb eseménye.

Feléje terelődik a közfigyelem s mindenki mást gondol róla, mást remél, vagy másért fél tőle. Ez így van minden nagyobb eseménnyel, mely nagyobb emóciót kelt. Különösen úgy van ez nálunk, hol a gondolkodás módok annyira eltérők, amennyire szétágazók az önértékek.

Pedig megérthetnék már valahára a VIII-ik katolikus nagygyűlésnél, hogy az több, mint önértékek szolgálata. Nem volt még alkalma ezt tapasztalni önmagán senkinek s talán épen ez az oka annak, hogy alig képesek megérteni a katolikus nagygyűlések célját, kik az emberiség általános javainak értékelésére nehezen tudnak felemelkedni.

Ami emberséges és magyar lélekből előtörhet, az mind pártolásra talál a katolikus nagygyűléseken. Látni ott charitást és filozófiát, társadalmi kérdések fejtegetését és államfenntartó politikát, sajtót és nevelést, női patronet és legényegyletet, népszövetséget és szövetkezeteket, egyházművészetet, diákkongresszust, mértékletességi értekezletet, hitbuzgalmat s mindenekelőtt szentségimádást.

Miért félti ezektől a protestáns ember magyar véreit, nem az emberiség s külön a magyar ember közkinccsének gyarapítása az, mi a katolikus nagygyűléseken történik? S ha itt az történik, kár féltékenynek lenni a katholicismus tulsúlyára. Am tessék versenyezni mind annak megerősítésében a mi emberséges és magyar s Istenhez vezet, az csak megerősítheti bármelyik egyházat s vele jó magyar hazánkat.

Hogy miért dühöngnek a katolikus nagygyűlés láttára a szociáldemokraták, azt ők tudják? Vagy talán ők sem tudják. Nekik nem kell sem a haza jóvoltá, sem polgárainak magyarsága? Jaj pardon, akkor nem állunk egy alapon. Azaz, akkor nem állhatunk azon, azért törnek

azon nemzetlentartó keresztény vallás ellen, amelyik a hatalmasabbik.

Ó nem uraim, nem osztály hatalmat istápolnak itt; a ráfogás nem fogja ezt ténynyé tenni soha. Istápolják a keresztény magyarság jóvoltát Istennel hazájáért! Ebben a nemzetlentartó munkában pedig számít a katolikus nagygyűlés a nemzet minden komoly tagjára. Aki pedig kihívóan nem akar létérdekével e hazában egyetérteni, az csak azt érdemli, hogy eltiportassék.

Nem készülünk harcra, csak békés munkára, de ebben nem engedjük zavartatni magunkat sem az irigységtől, sem éretlen és dura fenyegetéstől.

Am nézzen végig e napok eseményein, ki eszmékért lelkesedni akar.

Vasárnap.

A vasárnap gyűlésekkel, körmenetekkel és templomi ájtatosságokkal telt el. Részt vett az ünnepségeken az egész főpapság igen tekintélyes számmal a mágnásvilág. A magyar katolikusok gróf Majláth Józseftől vártak választ Zsilinszky Mihály államtitkárnak a bányai evangélikus egyházkerület közgyűlésén mondott híres beszédére. A gróf megnyitó beszédében, miután súlyos támadást intézett a szociáldemokraták ellen, ki is terjeszkedett Zsilinszky beszédére, indokolatlan és tapintatlan támadásnak minősítette azt és kijelentette, hogy a felelőssége, azokért az áramlatokért, amelyeket az ilyen beszédek provokálnak, a magyar katolikusok egyeteme nem vállalja. A nagygyűlés közönsége hosszantartó helyesléssel fejezte ki, hogy azonosítja magát a Majláth beszédében foglaltakkal. A nagygyűlés után körmenet volt az Iparcsarnoktól a Bazilikáig. A szociáldemokrata munkások, akik az Aréna mellett tartott gyűlésükről jövet ellepték a körmenet utvonalt, több helyen hevesen tüntettek a menet ellen, összetűzésre azonban a rendőrség tulságos erélye miatt nem kerülhetett sor. A rendőrség mintegy harminc tüntetőt állított elő a kerületi kapitányságokra, ahová többen többé-kevésbé súlyos sebekkel kerültek.

A nagygyűlés után a Bazilikában istentisztelet, majd eukarisztikus körmenet volt, majd később keresztény szociális kongresszus volt, este pedig a keresztény kereskedelmi alkalmazottak tanácskoztak.

A gyülekezés.

Mintegy hatezer főnyi közönség jelenlétében délután három órakor nyílt meg a városligeti Iparcsarnokban a VIII. katolikus nagygyűlés. Az iparcsarnok nagytermét ez alkalomra a pápa színeit viselő drapériával és nemzeti színű lobogókkal szépen földsiztették. A szónokok számára nemzetiszínű posztóval bevont emelvényt állítottak. A közönség soraiban ott voltak: gróf Zichy Nándor, gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, dr Várossy Gyula kalocsai érsek, Balázs Lajos rozsnyói, gróf Zichy Gyula pécsi, gróf Majláth Gusztáv erdélyi, Radnay Farkas beszercebányai, dr Csernoch János csanádi püspökök, Firczák Gyula munkácsi görög katolikus, dr Várady L. Árpád címzetes püspök, gróf Vay Péter apostoli pronotárius, dr Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, dr Giesswein Sándor országgyűlési képviselő, győri kanonok, Kanter Károly pápai prelátus, dr Walter Gyula esztergomi kanonok, gróf Zichy János, gróf Majláth József, gróf Bathány Lajos, Hentz Károly és Nagy Emil országgyűlési képviselők és még számosan.

A nagygyűlést gróf Zichy János elnök nyitotta meg s nyomban átadta a szót gróf Majláth Józsefnek, aki a következő beszédet mondotta:

Gróf Majláth József beszéde.

A Kath. Szövetség megtisztelő megbízásából szívesen és szívem mélyéből üdvözlöm a VIII-ik katolikus nagygyűlést. De mikor e számot, VIII-ik hangsúlyozva kimondom, nem tagadom, kétség és remény váltakozik lelkemben. Vajjon lezáródik-e ez a szám, talán Isten szemé ránk tekint, hogy reménységünk teljesítésével belevetünk az önkormányzás kikötőjébe. (Élénk éljenzés.)

Akik úgy vélték, hogy a katolikus elemekkel már nyert csatájuk van, elbizakodtak. Telhetetlenségek mindig ezt az utat szokták követni. Legyen szabad egy jóslással világítólag hatni, azzal, amelylyel boldogemlékü Simor hercegprimás vigasztalta nemzetét. Azt mondta, hogy minden áramlatnak, minden elméletnek, melyet csinálni nem nehéz, sőt könnyű, megbízhatóbb bírálója, temetője az élet. Ennek a jóslásnak nem hiányoznak képviselői, csak pár évvel ezelőtt, magától a liberális műhelyből adott ennek kifejezést Tóth Béla. Azt írta: Ötven év alatt a doktrinák megjárják utjukat a dicsőségtől a halálig. A parányelmélet fogja elérni a történelmi materializmust. És jönnek utána mások, a Marxoknak és a többieknek a sorsa a diadaltól a bukásig.

Ebből az alkalomból legyen szabad egy eseményre emlékezni, amely ma reggel jutott tudomásomra. Egy indokolatlan és tapintatlan támadás érte a katolikus egyházat és társadalmat. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak egy volt tisztviselője, Zsilinszky. (Abcug, le

Rákóczi-út
 Oláry-ház

TANKÖNYV és iskolaszer szükségletünket szerezzük

SEBŐ IMRE

könyv és papirkereskedésében Nagyváradon Rákóczi-út.

Rákóczi-út
 Oláry-ház

vele.) Olyan kijelentéseket tett, melyeket nem lehet szó nélkül hagyni. Ez nem az a hely, ahol mi polémiába ereszkedhetünk, mi mindig a tárgyilagosság kereteiben mozgunk, de két dolgot fel kell említeni és ezt felelet nélkül nem hagyhatom. Az egyik az, hogy azt állította, hogy a pápa őszentsége idegen. Csak arra akarok utalni, hogy a történelem tanúsága szerint Astrik hozta az első koronát a magyar királynak. Aki a koronát adta, az nem lehet idegen. Aki a koronát adta, az nem lehet idegen. De hivatkozom egy koronatanura és ez Bismarck. Az, aki azt mondta, hogy a pápa nem idegen Németországban, mert ottan hívei vannak. A másik vonatkozik a házasság szentségére. Miután Zsilinszky és társai nem tartják a házasságot szentnek, hagyjanak bennünket békében, bele ne avatkozzanak a mások dolgaiba. Azért, hogy ebből idővel olyan áramlatok keletkeznek, amelyek provokálnak, a felelősséget nem vállaljuk, hanem annak adjuk vissza, aki ezt indokolatlanul előidézte.

Mélyen tisztelt Nagygyűlés! A jólét főeszköze visszatérni a valláshoz, a keresztire feszített Jézus vallásához. Midőn a VIII. katolikus nagygyűlést megnyitom, kívánom, hogy a nagygyűlés nyomán a katolikus és hazafias meggyőződés a nemzet minden rétegében elterjedjen és végre tetteket is eredményezzen. (Hosszszantartó, élénk éljenzés.)

Hódolat a pápának és a királynak.

A nagy figyelemmel és helyenként zajos tetszéssel fogadott beszéd után gróf Zichy János elnök felolvasta a diszelnökök névsorát, majd a nagygyűlés jegyzője bemutatta a pápához és a királyhoz küldött hódoló táviratok szövegét. A pápának ezzel a távirattal hódolt a nagygyűlés.

— Zichy János gróf a nagygyűlés elnöke Mery de Val vatikáni államtitkárnak. Magyar hazánknak katolikusai, főpásztoraink vezetésével kongresszusra gyűltünk össze. Azon hűség-gel, melyet Szentséges Atyánk iránt érzünk, kívánjuk, hogy egyházunkat győzelemre vezessed és köszöntünk, hogy add apostoli áldásodat reánk és köréletünkre.

A királynak küldött hódoló távirat szövege ez:

— Dicső és apostoli királyi Felség! Leghatalmasabb Urunk! A magyar katolikusok VIII. ik nagygyűlése tisztelettel és hódolattal járul Felséged elé. Mi katolikusok, a nemzetnek mindig hűséges támaszai, ezen érzelmektől teljesen áthatva, kívánunk Felségednek hosszú és boldog életet.

Várossy érsek beszéde.

Várossy Gyula kalocsai érsek mondott a hódoló táviratok felolvasása után beszédet a pápa ötven éves papi és huszonöt éves püspöki jubileuma alkalmából. Amidőn Szentséges Atyánk — mondotta — jubileuma küszöbén áll, a mi szívünk is a szokottnál melegebben dobog Róma felé. És látjuk, hogy az egész világ katolikusai nemes versenyre kelnek, hogy a katolikus ház felé, Krisztus földi helytartója felé küldjék lángoló szeretetüknek, törhetetlen hűségüknek, hálás ragaszkodásuknak minél fényesebb, minél nyilvánosabb kifejezését. Aldjuk ő szentségét, szeressük a pápát és akkor nem fog nehezünkre esni úgy gondolkodni, mint ő. Minekünk kereszténykatolikusoknak a pápaságban van hitünk alapköve. Éljen a pápa!

A diszgyűlés után a nagygyűlés közönsége zászlók alatt zárt menetben egyházi énekek éneklése közben az Andrássy-úton vonult a Lipótvárosi Szent-István bazilikába az *eucharisztikus körmenetre*. A bazilikába érve Várossy Gyula dr. kalocsai érsek a főoltár elé ment, kivette az oltárszentséget. A körmenetben részt vett Prohászka Ottokár dr. és Balázs Vilmos püspök is.

Szociálisták okvetetlenkedése.

A körmenet után volt a *keresztény szociálisták kongresszusa*. Az ipari munkásság gyűlésén Várady L. Arpád dr. püspök beszélt a szociális harcokról és sok reformot sürgetett. Antóni Béla titkár föltétlen szükségnek tartja a keresztény szakszervezetek megalakítását. Az új ipartörvény javaslatáról dr. Ernszt Sándor mondott el gyakorlati módosításokat. Huszár Károly a munkaadók szervezkedését ajánlja; Zboray Miklós pedig nagy elismeréssel beszélt a keresztény szociálistákról.

A budapesti kath. körben a földművesek kongresszusán Fischer Colbrie Agost kassai püspök elnökölt s Giesswein Sándor dr. képviselő mondott nagyhatású beszédet.

Ugyanakkor tartották a keresztény kereskedelmi alkalmazottak értekezletüket, melyen Kecskés Elek beszélt.

Hétfő.

A hétfői nap az Iparcsarnokban tartott Veni Sancte-val kezdődött. A szentmisét Balázs Lajos püspök mondotta. Misa után az Iparcsarnokban eucharisztikus kongresszus és népszövetségi gyűlés volt. A Műcsarnokban pedig a hitbuzgalmi és karitatív szakosztály ülésezett. Az Iskola-testvérek egyesületének gyűlése Zichy Aladár gróf elnöklésével folyt le.

A katolikus sajtóegyesület gyűlését Prohászka Ottokár nyitotta meg gyújtó hatású rövid beszédében kijelentette, hogy a kereszténységnek legfontosabb dolga most a tettek mezejére lépni. Buzdítja a keresztényeket a tömörülésre, mely egyedüli eszköz a kitűzött célokknak diadalra juttatásához.

Prohászka püspök után Török Mihály szerkesztő beszélt a keresztény sajtó jövőjéről és hivatásáról. Kmettykó Károly pedig a sajtópártolás új módjáról beszélt. Dolencz József ügyvéd a sajtóközgazdasági jelentőségét fejtegette.

A népszövetségi gyűlésen Rakovszky élesen támadta Zsilinszkyt. A folytonos tetszészaj által megszakított beszéd után Várossy Gyula dr. kalocsai érsek örömet fejezte ki a népszövetség terjedése fölött. Zichy Nándor gróf lelke mélyéből vallja, hogy a katolikus népszövetségre szüksége van Magyarországnak és a katolikusoknak. Ezután Szentiványi Károly arra buzdította a gyűlést, hogy menjen ki követelésével az utcára. Zboray Miklós arról beszélt, hogy a katolikus egyháznak harci szervezetre van szüksége, de nem támadó, hanem védekező szervezetre.

Zboray beszéde után Várossy Gyula dr. kalocsai érsek áldását adta a nagygyűlésre. Ezután a szakosztályok kezdték meg üléseiket.

Szövetkezeti kongresszus.

Déliután folyt le a *szövetkezeti kongresszus* az Iparcsarnokban, elnöke gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter volt. A kongresszuson dr. Krüger Aladár tartotta a bérletszövetkezetekről az alábbi nagyszabású beszédet:

Aranykalászsza! ékes rónaságon jártam a minap. Kihányta már fejét a kalász s a mint a szél végigfodrozta a hullámzó kalászokat, mintha egy tenger ringott volna előttem. Tenger is volt: a magyar tenger, a kalásstermő magyar alföld egyik legszebb darabja.

Kocsin mentem. Megkérdeztem a kocsisomtól: Kie ez a gyönyörű földdarab?

— A Kohn uré? — volt a felelet. Két éve vette meg árverésen a nemes Hortobágyi-családtól.

A többit már tudtam. A Hortobágyiak bírták ezt a földet, mióta Bihar vármegyéből kiverték a törököt. Aztán jött a rendes história könnyelmű, mulató urakról és urfiakról, a cifra ruhákban ékeskedő urasszonyokról. Kohn ur volt a bérlő és a hitelező. Ha baj volt, előállt egy-két évi bérrrel előre. Egyszer aztán nem fizetett többé bért, sem előre, sem utólag, beleült a vagyomba örökre. A Hortobágyiak bevonultak a városba — adóvégrehajtónak, járási számvevőnek, fogház-felügyelőnek.

Nem kérdezősködtem tovább; elment a kedvem tőle.

Tovább mentünk. A kocsi egy tábla tengeri mellett haladt el. A tengert csaknem csupa asszony kapálta.

— Talán itt az asszonyok viselik a kapát is, a kalapot is? — kérdeztem.

— Nem a', uram, — volt a válasz. Hanem itt már elfogyott a föld. Sokan volnának, kevés volna egyre-egyre. Mást pedig restel a mi fajtánk dolgozni, mint szántani-vetni. Bótosnak a zsidó való, szabónak a cingár legény, szusternek pedig a ki hozzánőtt a háromlábhoz. A magyar buzát vet és ha nincs hová, hát kimegy Amerikába. Kint van a falu legényének fele.

Ismét elment a kedvem a kérdezősködéstől. Hát már ebben az országban a magyar embernek föld sem jut?

A faluba értünk. A község házában lévő dolgozom, megálltunk s leszálltam. A község házában fekete hirdetményi táblája tele volt félvnyai papirlapokkal. Mikor a szél meglebbentette, mintha fehér szárnyakon akart volna elröppenni az egész község háza.

Odanéztem.

— Árverési hirdetmények, — mondotta a kisiető bíró, be sem várva kérdezősködésemet. Egy nagyobb parcella eladó volt a Kohn-uradalomból, azt vették meg idevaló kizsádkák. Drága volt a föld, de rossz, nem tudták törleszteni a vételárat. most aztán elvesztik azt is, a mit eddig befizettek, azt a földet is. Több lesz a koldus Nagyváradon.

Valljuk meg, hogy a magyar földbirtokpolitika nagyon sok esetben ehhez a három képhez vezetett. Idegen vérű, idegen lelkű bérlők meggazdagításához, a földétség fokozásához és uzoraparcellázáshoz. A magyar faj sirva nézhet utána.

De hát mit tegyünk? Vegyük el a nagybirtokosoktól jogos tulajdonaikat és osszuk szét a nép közt? Ki felel róla, hogy a tulajdonnak ez a megbontása hol fog aztán megállni? Ki kezkeskedik, hogy a jogrendnek ez az erőszakos, barbár felforgatása az erkölcsök meglazulását nem fogja e még a mainál is gyorsabb ütemben előmozdítani? És ki fogja megszabni azt a mértéket, a melynek arányában mindenki földben részesítendő? Ki meri állítani, hogy az egyszer foganatosított földosztás végleges is lesz? Az anarchia valószínű — és nem valószínű, hogy anarchia mellett a nép boldogabb is lesz.

Nálunk Magyarországon a szociális kérdés legnagyobb részét a föld kérdése. Földhöz jut-

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és **sírkőgyár.**

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Közponri iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek:

Déva. Kolozsvár. Bánpatak

ötszörösen, sőt még többszörösen is meghaladja a kivándorló szinmagyarságok számát.

Nem kell kérdeznem, érdemes-e ezért az eredményért küzdeni? Minden magyar embernek ajkán ott kell lenni, szívébe beleírva kell ragyognia a feleletnek: ez egy új honfoglalás kezdete.

Ehhez a törvényhozás és a társadalom karöltött munkája szükséges. A jelenlegi szövetzeti törvénybe a bérlőszövetkezetek nehezen illeszthetők bele. Nem lehet kikötni az állandóságot a bérlők személyében, már pedig a bérbeadónak eminens érdeke, hogy állandóan azok legyenek bérlői, akikkel a szövetkezet megalakulása alkalmával, bennük bízva, a szerződést megkötötte. Ma még ezt az állandóságot a szerződésben kell biztosítani. Sürgős szükséges tehát, amit Darányi miniszter különben az országgyűlésen be is jelentett, hogy a bérlőszövetkezetekről külön törvény intézkedjék. Ne kelljen a bérlőszövetkezetek agrárjellegét beleszorítani a kereskedelmi természetű szövetkezetek Prokustes-ágyába, hanem amint a földbérlő szövetkezetek jellege, célja, teljesen önálló, eltérő más szövetkezetektől, nyerjenek ennek megfelelő külön szabályozást a törvényben is.

Ami előadtam a szövetzeti bérlétről, az már nem elmélet többé, hanem kétszer kettő, kézzel fogható, számokkal kimutatható, a finác által már jövedelmi adóval is megmért, tehát reális valóság. Ezen a gyakorlati eredményen, tapasztalati igazságon, mint el nem mosható sziklán állva, kérem a 8. katolikus nagygyűlés szövetzeti kongresszusát, tegye magáévá a bérlőszövetkezetek eszméjét, propagálja azt az egész országban, s sürgesse a törvényhozást a megfelelő törvény alkotására — és azzal bizony nagyot, milliók hálájára érdemes dolgot cselekszik. Megállítja azokat a hajókat, melyeket a kivándorlók itthagytak családjának könnyei sem tudtak megállítani, kenyérkereső szerszámot formál a vándorbotból s Magyarországot egy nagy lépéssel előre viszi a becsületes munka, az igazi nagyság glóriás ösvényén.

Határozati javaslatom a következő:

Mondja ki a 8. katolikus nagygyűlés, hogy a bérlőszövetkezetek alakítását birtokososztályunknak a lehető leghatékonyabban figyelmébe ajánlja, azok alakítását az igazgató-tanács utmutatással, tanácsal mindenkor előmozdítani kész, egyttal pedig sürgős szükségnek tartja, hogy a bérlőszövetkezetekről minél előbb külön törvény intézkedjék.

Dr Kráger Aladár előadót nagyhatású beszéde után egyik kongresszusi jegyzőnek választották meg s beszéde hatása alatt sokan gratuláltak az emelvényről.

A nap folyamán volt még a Cecilia egyesület, az Antialkoholisták, Legényegyletek, eucharisztikusapok és katolikus diákok értekezlete végül egyházművészeti estély a Városligeti Műcsarnokban.

Hol fog épülni a közkórház.

A kórházi választmány ülése.

A kórház kitelepítésének ügyét már annyiszor tárgyalták és annyiféle szempontokból, hogy teljesen kimerítettnek mondhatni ezt a tárgyat. A vármegye oly sok bizottsági értekezletet, szakértői véleményt tartatott és kért be, hogy csak ezeknek az aktái is jóhalmazz tesznek ki. Tegnap ismét felszínre került egyik illetékes fórum a kórházi választmány ülésén ez az ügy és a választmány mellőzött minden előzetes eredményt, minden szakértői véleményt.

és megmaradt ama régi álláspont mellett, hogy az új kórház a Diósi-féle telepre fogja építeni.

Az ügy most már abba a stádiumba jutott, hogy sokkal bonyolultabb, mint valaha. Ugyanis a Diósi-féle szőlőtelep csakis a város tulajdonát képező temető igénybe vételével használható. A város pedig most kijelentette, hogy a temetőt nem hajlandó átadni. Ez pedig ha tényleg meg fog történni a Diósi-féle szőlőt nem veheti meg a vármegye, mert akkor csakis a jólevegője lesz meg a telepnek, különben pedig ép oly hátrány, mint például a Rulikovszky-ut melletti telek. A tegnapi határozat folytán a közgyűlés előtt ismét nagy viták lesznek s nagyon valószínű, hogy a kórházi választmány határozatát megfogják változtatni.

A tegnapi kórházi választmányi ülésről tudósításunk a következő:

Jelen voltak: Miskolczi Ferenc dr elölkelete alatt: Karácsonyi János, Karach Lollion, dr Fráter Imre, Imrik Zoltán, dr Mórincz Ernő, dr Walldmann Béla, dr Bartha Sándor, Pékánovits Imre, Korbuly József, Balogh Elemér, Tatár Zoltán és Száhlender Károly.

Az ülés megnyitása után Balogh Elemér ismertette az ügyet. Beérkezett összesen a kórház telkére 8 ajánlat. A kiküldött szakértők külön-külön tették meg véleményüket minden telekre. Mindnyájan megállapodtak abban, hogy a beadott telekajánlatok közül a Rimanóczy-féle telep a legalkalmasabb. Ez hatalmas nagy terület, mely a kórház céljaira igen hosszú ideig elegendő lesz. Tiszta levegőjű és olcsó. Ez a telep az összes ajánlatok közül a legelőnyösebb, ha eltekintünk a centralis kezelési rendszertől.

Ezután következett a város átirata, melyben tudomására adja a város a választmányának, hogy a Rimanóczy-féle telek igénybe vételét pártolja s e mellett igéri meg támogatását is.

Ezután kezdetét vette a vita.

Dr Fráter Imre a centralis kezelés mellett foglal állást s annak előnyeit sorolja fel. Konzekvens marad magához és a Diósi-féle teleket ajánlja.

Dr Mórincz Ernő a jövő szempontjából is ellenzi a Diósi-féle telek megvételét ez nem elég alkalmas majd a terjeszkedésre s akkor épenséggel nincs más előnye mint az, hogy valamivel tisztább levegője van talán, mint a Rimanóczy-teleknek.

Korbuly József a Rimanóczy telek mellett van. Hivatkozik a külföldi kórházakra, melyeknek egyike sem épült oly kicsi helyre mint a Diósi-féle telek. A fejlődés szempontjából sokkal előnyösebbnek tartja amant, mint a Diósi-félet.

Tatár Zoltán a Diósi-féle telek jó levegőjét méltatja, mely a kórháznál lényegesen szerepel.

Imrik Zoltán szintén a szomszédos Hoványi-féle teleket méltatja s ezt ajánlja a megvételre.

Balogh Elemér közbevető indítványt tesz. Javasolja, hogy a választmány első sorban is mondja ki, hogy a centralis kezelés mellett marad, vagy pedig más teleket is figyelembe vesz.

A választmány nyolc szavazattal a centralis kezelés mellett maradt s így egyszersmindt a Rimanóczy-féle teleket figyelmen kívül hagyta.

Ezután két ajánlat feküdt a választmány előtt a Diósi és a Hoványi-féle. Szavazás alá

került a dolog. A szavazás eredménye egyenlő volt, mind a két telekre 4—4 szavazat jutott. Az egyenlő szavazatok felett az elnök döntött és pedig a *Diósi-féle telek javára*.

A kórházi választmány tehát a holnap tartandó megyei közgyűlésen a Diósi-féle teleket fogja ajánlani megvételre, ami igen élénk vitákra ad alapot.

A határozat meghozatala után az ülés 2 órakor véget ért.

Leleplezett tolvajsövetség.

Meglopott kereskedők.

Nagyarányu tolvajbandát sikerült tegnap lelepleznie egy kereskedő-segéd közbenjárása folytán a rendőrségnek. Az eddigi nyomozás folyamán kiderült, hogy a tolvajsövetség már igen hosszú idő óta lopja a nagyvárad kereskedőket, akik tetemes károkat szenvedtek emiatt anélkül, hogy a tettesek nyomára akadtak volna. Tegnap végre sikerült őket kézrekeríteni és ma már mindnyájan biztos őrizet alatt vannak.

A nagyszabású lopásról tudósításunk a következő:

A nagyvárad kereskedők legnagyobb része már hónapok óta kapják a vidéki rendőrektől a panaszokat, hogy a megrendelt árukat sohse kapják meg hiánytalanul. A reklamációkat a kereskedők elintézték, a hiányokat pótolták és mindenkire gyanakodtak, akinek a kezén megfordult az áru. Feljelentést azonban senki ellen sem tettek, mert nem voltak biztosak a tettesek felől.

Tegnap reggel a Leitner Márton zöldfa-utcai cég egyik főnöke reklamációt kapott ismét Végh Gábor nagyszalontai kereskedőtől, hogy a megrendelt áruk közül két vég vászon hiányzik. Leitner kérdőre vonta a csomagolást teljesítő kereskedősegédet, aki azonban erősítette, hogy ő pontosan becsomagolt mindent. Mig ezek történtek addig a cég egyik alkalmazottja Grünberger Lajos a Nagypiac-teren járt, ahol Blum József piaci rőfös árus dicsekedve mutatott neki egy vég vásznat, hogy ő azt milyen olcsón vásárolta.

A kereskedősegéd megnézte a vásznat és ráismert azokra a vászakra, melyeket előző napokban küldtek Nagyszalontára. Eme tapasztalatáról jelentést tett a főnökének, majd pedig a rendőrségnek. A rendőrségről Dienes rendőrelőőr ment ki és Blum Józseftől két vég vásznat és még több kendőt foglalt le. Blum előbb vonakodott megmondani, hogy kitől vette az árukat később azonban bevallotta, hogy azokat Neumann Ignác szintén piaci árustól vette. Neumann kihallgatásakor bevallotta, hogy a vásznakat Engel Lajos süteményárustól vette.

A süteményárus bevallotta, hogy az olcsón eladott árukat Pollák Pál szállítókocsi kocsisától Hadházi Lajostól vette. A rendőrség tovább nyomozott s ennek folytán olyan dolgokra jött rá, a melyekért Polláknak Illés Lajos és Bézi József kocsisait letartóztatta. A letartóztatott kocsisok lakásán házkutatást tartottak s ekkor meglepő dolgokra jött rá a rendőrség. A kocsisok lakásán tetemes mennyiségű árut találtak. Teljesen új vasárk, külön-

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezesseget vállalok. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11 SZÁM.

böző szerszámok, fűszerárak, ruhaneműek stb. stb. árukkal voltak megtöltve a lakások.

A kocsisok letartóztatásuk után elmondták, hogy a lopást úgy követték el, hogy a kereskedőktől átvették az árukat és ezzel nem a Rákóczi-úton mentek ki az indóházhoz, hanem letértek és a Káptalan soron mentek. A Káptalan-sor a legcsendesebb utca s itt jó alkalom kínálkozott nekik a csomagok felbontásához és megdézsmálásához. Itt követték el a lopást.

A kereskedők közül legjobban Leitner Márton, Bácskai Artur és a Herschmann Fülöp cég vannak érdekelve ez ideig. A Leitner-cég tegnap a reklamációk alapján 450 korona károsodást jelentett be. Ezt az összeget azonban még jóval meghaladják azok, melyekre károsodtak, a kereskedők azonban még nincsenek bejelentve.

A rendőrség nagy apparátussal nyomor az ügyben s ennek folyamán igen érdekes részletek fognak felszínre kerülni.

UJDONSÁGOK.

* **A polgármester Budapesten.** *Kimler* Károly polgármester tegnap Budapestre utazott, hogy az egyes minisztériumokban levő városi ügyekben eljárjon.

* **Ülés a városházán.** Nagyvárad város villamos felügyelőbizottsága csütörtökön, szeptember hó 17-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **Az iparfelügyelő megbízatása.** A kereskedelmi miniszter az országos gyermekvédelmi liga által a szeptember havában Nagyváradon felállítandó inas otthon felügyelő bizottságában való képviselőségét *Pozsonyi* László nagyvárad kerületi iparfelügyelőt bízta meg.

* **A vasut állomás kibővítése.** A magyar államvasutak nagyvárad állomásának kibővítését már megkezdték. Az állomás nyugoti végén, az alföldi vasut első őrházánál már készítik a nagyszabású felüljárót, hogy a bihari ut mellett tervbe vett nagyszabású kibővítést közvetlen összeköttetésbe hozzák a nagyvárad állomással. A kibővítési munkálatokkal kapcsolatban, a kibővítésre megvásárolt területen egy 24 mozdonyállásra való, kör alakú mozdony-szint, egy laktanyát, egy viztornyot és egy fűtőházi irodát építenek, amelyek terveit, az építési engedély kiadása céljából tegnap mutatta be az osztálymérnökség Nagyvárad városához.

* **A miniszter és a hazafiatlan tanítók.** Megemlékeztünk róla, hogy Gerdán György magyar homorogi görögkeleti tanító az iskolában kitiltott könyvekből tanított s emiatt államellenes kihágásért 20 korona fő- és 10 korona mellékbüntetésre ítélte el a nagyszalontai járásbíró. Ugyancsak a nagyszalontai bíróság ítélte el Katona Ambrus oláh-homorogi tanítót is hasonló cselekedete miatt. A két büntetésről a vallás- és közoktatásügyi miniszter is tudomást szerzett s most leiratot intézett a görögkeleti püspökséghez. Ebben a leiratában a miniszter elrendeli, hogy a püspökség azonnal indítsa meg a szigorú fegyelmi vizsgálatot a tanítók ellen és annak eredményéről részletesen számoljon be.

* **Villamos közlekedés Szacsavay-úton.** A nagyvárad városi vasut Kert-utcából kiágazólag Szacsavay-útcán új villamos vasuti pályányt akar lefektetni, amely Vitéz-útcán az

Ósi h. é. vasut vonalába beépítve, a Rhédey-kertbe közvetlenül a forgalmat. Az új villamos vasutvonalra megtartott közigazgatási bejárás jegyzőkönyvét a kereskedelmi miniszter jóváhagyta. A vasutársaság most már a végleges engedély kinyerését szorgalmazza, hogy mielőbb keresztülvihesse az új vasutvonal építkezését és ezáltal egy sürgősen lakot környéket vonjon be a villamosvasut forgalmi körébe.

* **Mesterségesen előkészített forgalmi akadály.** Ha valaki csudabogarat akar látni, jöjjön Nagyváradra s itt bőségesen látja azokat, a városi hatóság intézkedéseiben. A vidéki szekereket a Szent László hidon átengedik az olasz oldalra, de a hid végénél a rendőr betessékeli azokat a gyalogközlekedésre is szűk, alig 4-5 méter szélességű Szent-János-útcára, hogy itt állandó veszedelemnek tegye ki a járókelőket. Az utcákat nappal, minden locsolás nélkül seprik s óriási port vernek a közönség szeme közé, s a seprés után locsolják az utcát. De hát már ezek megszokott dolgok. Tegnap azonban még különösebb dolgot láttunk. A nagyvásár alkalmából az állatvásárok forgalmának egy jelentékeny része Őr-útcára volt terelve s ennek dacára a járdaépítés alkalmából tegnap turták fel ezen utcát, s ezzel megnehezítették a forgalmat. Egy csepp előrelátással lehetett volna intézkedni, hogy a járdaépítés előmunkálatait a nagyvásár legforgalmasabb napján ne olyan utcában kezdjék meg, amelyiken a vásári forgalmat kell lebonyolítani. Ez a munkálat nem késett volna, ha ma kezdik is meg s e helyett más útvonalon lehetett volna foglalkoztatni a munkásokat. Ennyi előrelátást és gondosságot elvárhat a közönség a hatóságtól.

* **A József ezred itthon.** Az Arad- és Temesmegyékben megtartott nagy gyakorlatokról vasárnap este 8 óra után külön vonattal érkezett meg Nagyváradra a József ezred legénye s a Rákóczi-úton és Zöldta-útcán keresztül, hangos zeneszóval vonultak be a városba. A legénységet nagyon megviselték a nagy gyakorlati fáradaimai, különösen a nagy hőség, amely a nagy gyakorlatok utolsó napjain nagyon kifárasztotta bakáinkat.

* **Vadmacska a csatári hegyen.** A csatári hegyen a napokban a ragadozóknak egyik igen veszedelmes faja a vadmacska jelent meg. A macska nyugtalanságba ejtette az egész hegy lakóit, amennyiben a macska még a pajtákba is behatolt. Mint tudósítónk jelenti vasárnap délelőtt Gombkötő Sándor szülő tulajdonos pajtája nyitva maradt s egy vadmacska lopózott be. A lomposfarkú állat az ágy alatt húzódott meg, csak amikor Gombkötőnek két gyermeke érkezett az épületbe akkor jött onnan elő. A vadmacska látása egy pillanatra megijesztette a két gyermeket, kik közül az egyik 15 a másik 14 éves. A 15 éves gyermek a tüzhely mellől egy görbevasat kapott fel s azzal zavarta volna ki a macskát, mire ez ugri készült. Ugrás közben a fiú a nála lévő vasszerszámmal úgy találta fültölvőnődni a macskát, hogy az alétan hunyázkodott meg. Ezután a gyermekek szülei is megérkeztek akik agyonverték a macskát. A macska gyönyörű példánya fájának s ép azért kár nem volna valamelyik nagyvárad tanintézet muzeuma részére kitömetni.

* **Öngyilkos katonai építőmester.** Tegnap délután nagy részvét mellett a szokásos katonai díszszel temették el az öngyilkossá lett öreg katonát: *Kriesler* Ferenc őrmestert,

aki mint cs. és kir. építőmester szolgálta 42 évig a közös hadsereget. Hogy miért követte el végzetes tettét a kötelességtudó, pontos katonára, bizonyossággal senki sem tudja. Ez év végén ment volna a hosszú szolgálat után nyugalomba, teljes fizetéssel. Anyagi körülményei rendezettek voltak s családi élete is példás volt. Egyik fia mint mérnök-hadnagy szolgált Bécsben, leánya pedig egy banktisztviselő hitvese. Az a hír van elterjedve, hogy a 62 éves öreg katonát az keserítette el, hogy munkásságával négy évtizeden át mindég megelégedést érdemelt ki, de az utóbbi időben felebbvaló állandóan kifogásolták működését s az érzékeny lelkületű embert ez keserítette el. A vizsgálat dolga kideríteni, hogy ez a versió megfelel-e az igazságnak. Tegnap a temetésen a törzs- és főtisztek nagyszámmal voltak jelen s a gyászinduló hangjai mellett kísérték ki utolsó útján az öreg katonát.

* **Szülők érdeke.** Minden szülő, akinek a gyermeke iskolába jár, saját érdekében cselekszik ha az iskolában szükséges könyveket *Sebb* Imre könyv- és papirkereskedőnél szerzi be (*Nagyvárad Rákóczi-ut Oláry-ház*) *Sebb* Imrénél ugyanis bármely iskolába előírt könyvet meglehet kapni. Ugyancsak belehet szerezni nála papir, író- és rajzszerkeket, mind kitűnő minőségben — *feltűnő olcsó árban Sebb* Imre igen jó hírű cég tulajdonosa, ugyanezért szívesen ajánljuk a közönség pártfogásába.

* **Kellemes szórakozás.** *Fülöp* István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor ujjátozatos műsor. Nagyszerű magyar konyha. *Saját termésű borok és állandóan finom csapolat Dréher-sör. Belépti-díj nincs. A zenét Főcsi* Laci hírneves zenekara szolgáltatja.

* **Női-ruha kiállítás** van állandóan *Weber* *Testvérek* üzletben a Bémer-téren. A legújabb párisi modellek az őszi idényre már megérkeztek és az üzletben vételkényszer nélkül megtekinthetők. A cég mai hirdetésére felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

* **Náci bácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgófényképgyárral összeköttetésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az arnyas kert-helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben. fognak tartatni minden nap az előadások. A n. é. közönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új.

* **MOLNAR H.** Bémer-téren cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

Legújabb őszi kalapok és férfi divat újdonságok megérkeztek **ROTH M. UTODÁNÁL.**

Reichard gyermek cipője a legjobbak. ::

Vasuti szerencsétlenség a fővárosban.

Négy sebesült.

Riasztó hírek terjedtek el tegnap a fővárosban egy vasuti szerencsétlenségről, amely a főváros területén a Keleti Pályaudvaron a rugyanta gyár közelében történt,

A kassáról érkező 1501. számú gyorsvonatnak 1 óra 55 perckor kellett volna a keleti pályaudvarra beérkezni. A gyorsvonaton azonban annyi volt a fel- és leszálló utas az összes állomásokon, hogy óriási késéssel érkezett. Csak 2 óra 20 perckor jelezték a keleti pályaudvarra, hogy a gyorsvonat Kőbánya állomáson keresztülhaladt. A gyorsvonatot Zádori Bertalan mozdonyvezető vezette és fűtője Hell Márton volt. A 11-ik és 12-ik vasuti szeivények között, a negyedik vágányon, amelyen a gyorsvonat teljes menetsebességgel, tehát óránként 60 kilométer sebességgel haladt, abban az időben a 312. számú tolatóvonat dolgozott. A tolatóvonat egy podgyászszállítókosziból és a mozdonyból állt, a melyen Balla József mozdonyvezető és L. Kovács János fűtő volt. A tolatóvonat nem kapott jelt a vágány elhagyására és azon vesztegelt.

A semafor szabadra állt, a gyorsvonat teljes sebességgel jött, a szerencsétlenség színhelye előtt kanyarulat van, a gyorsvonat vezetője csak akkor látta meg a tolatóvonatot, mikor már közvetlen előtte volt, alig maradt annyi ideje, hogy fékezzen.

A következő pillanatban megtörtént az összeütközés.

Jajveszék, segélykiáltás töltötte be a levegőt. Az utasok a rémületől magukon kívül ugrottak le a vonatról. Eközben is sokan megsérültek, de szerencsére csak könnyebben.

Sulyosan megsérültek Zala Mór főkalauz a gyorsvonaton, L. Kovács János fűtő a tolató vonaton, Kindl Nándor postai alkalmazott és Hajdi Márton postaszolga.

Könnyebb sérüléseket szenvedtek Balla József mozdonyvezető a tolatóról, Kutas Imre és Málnai József postai alkalmazottak. Megsérült egy lelkész is, kit egy jelenlevő orvos részesített az első segélyben. A sérült lelkész elítávozott anélkül, hogy nevét megmondta volna.

Kórody Béla rendőrfogalmazó megállapította, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség. Az egészet Szendeffy Elek forgalmi hivatalnok feledékenységére okozta. Szendeffy rendelte el, hogy a 312. számú tolató menjen ki a negyedik vágányra. A tolató a negyedikén túl álló u. n. vak vágányon állt és onnan jött a negyedikre.

Közben Szendeffy igen sok vonatot indított és megtelepedezett arról, hogy a poprádi, illetve kassai gyorsvonat, amelynek óriási késése volt, még nem jött be, mikor pedig a kőbányai jelzést kapta, akkor már nem gondolt arra, hogy a tolató a bejárati vágányon áll és a semaforot a 12-ik szeivény előtt szabadra állította.

Balogh András váltókezelő, amikor a jelzést meglátta, a telefonhoz rohant, figyelmeztette Szendeffyt, ez azonnal tilosra állította a semaforot, de már késő volt, a gyorsvonat mozdonya túl volt a karjelzőn és belefördült a kanyarulatba. A következő pillanatban megtörtént az összeütközés. Szendeffyt kihallgatták és kihallgatás után elbocsátották. Hivatalból felfüggesztették a vizsgálat idejére.

TANÜGY.

A kereskedőtanonc-iskola megnyitása. A kereskedő inasiskola igazgatója ez uton értesíti a kereskedő főnököket, hogy az orszá-

gos vásár miatt az előadások folyó hó 16-án délután 2 órakor fognak megkezdődni, inasikat tehát erre az időre sziveskedjenek iskolába küldeni. Mivel a tanulók javarésze még eddig nincsen beírva, azért újból felhívom a főnökök figyelmét, hogy e hó 16-áig a beíratásról gondoskodjanak, mert különben a késői beíratkozás miatt az iparhatóság intézkedését kell kikérnem. Osztályok szerint a tanulók a következő napokon fognak oktatásban részesülni: Az előkészítő osztálynak kedden és pénteken, az első osztálynak kedden és csütörtökön, a második osztálynak kedden és szerdán, a harmadik osztálynak szerdán és csütörtökön kell iskolába jönnie, még pedig mindenkor délután 2 órától kezdve.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Drótostót.

Szerda: Csodagyermek.

Csütörtök: Szultán.

Péntek: Gretchen.

Szombat: Vig özvegy.

Vasárnap: délután Berger Zsiga, este: Naf-talin.

Milliárdos kiasszony — Tündérvárás.

A hirtelen beállott hideg időt nagyon megéri a nyári szinkör. A színészek s különösen a színésznők dideregve s örökös influeniza veszélyben játszik szerepeiket, míg a gyér számban tolongó közönség nem győzi a kezeit eleget dörzsölni és — tapsolni. Majdnem üres ház nézte végig a tegnapi előadást is, de a közönség jól mulatott Sik, Kassai és Toronyi mókáin, Diósi, Lányi, Tóthné és a kellemes hangú Gózon éneke s játéka egyaránt tetszett.

Igazán kár, hogy a hideg idő visszatartja a közönséget a repülő balett előadásainak látogatásától is. A tegnapi előadott Tündérvárás című fantasztkns játék megérdemli, hogy megnézze az ember. A táncosnők minden mozdulata csupa báj és kellem s nemcsak a levegőben, hanem a földön is remek dolgokat produkálnak. Csak a lenge öltözetek miatt sajnáljuk őket ebben a fogvacogtató időben.

Műsorváltás. Ma estére a Szép Galathea és a Pajkos diák volt színre tűzve. A két bájos egy felvonásos egyik főszereplő: Hajnal György rekedtsége folytán nem kerülhet színre. Helyette Lehár gyönyörű zenéjű, híres operettje: a Drótostót kerül előadásra. A rendezés nagy gonddal történik, hogy a közönség a reprimt teljes művészi gyönyörűséggel fogadja.

PÁVIRATOK.

A királyváró Veszprém.

Veszprém, szept. 14. A felségének Veszprémbe való érkezése alkalmából dr Komjáthy László rendőralkapitány rendeletét adott ki, amelyben kije enti, hogy bár a hatóság meg van győződve arról, hogy a királynak bevonulása és Veszprémbe való tartózkodásának ideje alatt a város közönsége a közrend és közbiztonság követelményeit a legszigorubban

meg fogja tartani, mégis a rend fenntartásának hathatósabb biztosítása céljából különös rendőri intézkedéseket is tesz. A bevonulás alatt a bevonulási utvonalon levő üzletek, vendéglők, kocsmák, kávéházak ajtai bezárandók, azonban a kiratokat bezárni nem kell. Kézi vagy egyéb fényképező készülékeket csakis külön hatósági engedéllyel szabad használni. Végül intézkedik az utrendőri szabályok szigorú megtartása iránt és a rendelet ellen vétőket figyelmezteti a kihágási törvény következményeire.

A spanyol királyi pár Budapesten.

San-Sebastian, szept. 14. A külügyminiszter megerősíti, hogy a spanyol király és a királyné e hó végén elhagyják San-Sebastiant és Münchenbe, Drezdába és Budapestre fognak menni. Az uralkodó pár két hetet fog Ausztria-Magyarországon tölteni és mindössze egy hónapig marad távol Spanyolországtól. Az uralkodó párt a külügyminiszter kíséri, ki azonban a hivatalos látogatások után azonnal visszatér Spanyolországba.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 14.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 14.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. szept. 14.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Házassulandók figyelmébe!

Menyasszonyi kelengyét Vász-
nat és Fehérneműt csakis a

Strohmayer Pál
cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.
a kishíd mellett.
Telefon 166. Telefon 166

Klein Testvérek

angol vászon- és zefírek francia pouplin
és delin, Sveici himzet batistok, Tüll és
esipke szövöketek feltűnő olcsó árban ár-
sítjuk el, bordür Volin 27 kr. blus zefír 25 kr.
Zöldfa-utca elején Haász félsz helyiség.

Székely Imre

elsőrangú úri- és női fehérnemű
tisztító intézete

Nagyvárad Színház-utca 4.

Kant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárad,
Kossuth-utca, Mezey-ház.
Telefon szám: 474.

Alapított 1890.

Rosenzweig Róza
Párisi mellfűző műterme

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3.

Bartos M. és Ésa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazár-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. —
Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-ha-
risnyákban s keztyükben a legegyszerűbből a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők. — Foly-
tonos újdonságok! — Javítások gyorsan eszközöl-
tetnek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árak. —

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Orthopéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Preis R.

Paplan, madrac, szalmazsákok, pap-
lanlepedő, párnahuzat toll állandóan
kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyékét elkészít
ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testvérek

Nagyvárad, Bazár-épület
színházzal szemben.

Erdő-eladás.

A nagyvárad i. sz. főt. Káptalan tu-
lajdonát képező, alább felsorolt erdő-
vágások összes földfeletti fatömege, mely
tulnyomó részben »tölgy épületi« fából
áll, zárt ajánlatok útján eladatik, és
pedig:

- 1., a 36 kat. holdas »méhesi« vágás
Gyapju község határában,
- 2., a 11 kat. holdas »abriházi« vágás
Csehi község határában,
- 3., a 27 kat. holdas »hegy-köz-ujlaki«
vágás és
- 4., a 11 kat. holdas »urszádi« vágás
fatömegei, melyek kiváratra a természet-
ben kimutattnak.

A kellően lepecsételt és 10 százalék
bánapénzzel felszerelt ajánlatok legkés-
sőbbben f. évi október hó 19-ik napján
d. e. 10 óráig hozzám benyújtandók.

A részletes eladási feltételek az eladó
uradalom erdőhivatalánál (Nagyvárad,
Sal Ferenc-utca 4. sz.) beszerezhetők.

Nagyvárad, 1908. évi szeptember hó
12-én.

Papp Imre,
főtiszt.

(Utányomás nem díjaztatik.)

A „MAGYAR BANK“

Részvénytársaság

óvadékképes

irodaszolgát

keres.

Szülők figyelmébe!

Uri ieány elemi oltályu tanulókat föl-
vállal. — Ugyanott **hegedű órákat**
ad jutányos áron. Cim a kiadóban.

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona,

aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-

mába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMÜTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemebb látogatott, szórakozó helye
Most nyílt meg az **Európa remek herthelyisége.**
Künnö egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely
Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős
saját te. mést, kütünő borával, finom Dréher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.
A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a
közönség figyelmébe.

Pollák Zsigmond

30 év óta fentálló jó hírnevű ró-
fős és divatáru nagy raktárában **elá-
rusításra** kerülnek az összes rak-
táron levő őszi újdonságok vászon,
damaszt és ágy garniturok. Minden-
kinek **saját érdeke**, hogy ezen
áruházat felkeresse, mert **oly ol-
csón** sehol sem szerezheti be szük-
ségleteit, mint ezen fent nevezett
cézgnél. Tisztelettel

POLLÁK ZSIGMOND

Kossuth utca elején.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás
folytán a város tulajdonát képező szántóföldek
haszonbérbeadása céljából f. évi október hó
15-én s esetleg következő napjain d. e. 9 órá-
tól és délután 3 óráig kezdve a helyszínén
nyilvános árverést fogok tartani.

Az árverés az újvárosi földeken az ár-
apasztó csatorna menti területnél fog megkez-
detni, folytatatik a Várad olasz-i szántóföldeken
és befejeztetik a Várad velencei szántóföldeken.

A haszonbérleti év kezdődik 1908. évi no-
vember hó 1-ső napján s tart 12 egymást
követő éven át. A haszonbérbe adandó terület
mintegy 1000 holdat tesz ki 1200 □ ölével
számítva és kevés eltéréssel 2 és 5 holdas
részletekben fog bérbe adatni.

Kikiáltási ár a mostani haszonbéri összeg,
melyhez még külön hozzájárul a mezőőrber
holdanként 2 koronájával számítva.

Az első évi haszonbér és a mezőőrber a
legtöbbet ígérő által az árverés leütésekor
azonnal befizetendő az árverési küldöttségi elnök
kezébe, ellenkező esetben árverelő kárára és
veszélyére azonnal új árverés fog tartatni.

Az árverésben csakis Nagyváradon állandó
lakással bíró egyének vehetnek részt, más köz-
ségben lakó egyének árverésre csak akkor
bocsájtatnak, ha helybeli lakos árverésre nem
jelentkezett, vagy pedig az eddig fizetett ha-
zonbéri összeg sem ígértetnék meg, helybeli lakosok
által. Az árverési feltételek alulírott hivatalos
helyiségében a hivatalos órák alatt megtekin-
tetők.

Árverelőket tett ígérete és az árverési fel-
tétel azonnal kötelezik, ellenben Nagyvárad
város közönségét csakis az árverés eredménye
felett hozandó határozatának jogerőre emelke-
désével.

Nagyvárad, 1908. szeptember hó 12-én.

Komlóssy József, tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

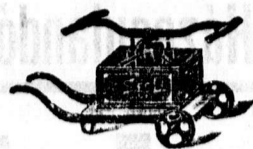

STERN JAKA

első nagyváradí villanyerőj berendezett réz és
öntődéje, épület, díszbadogos és vízvezeték fel
Nagyvárad, Kert-utca 1.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, géptelszereléseket, fém
sárgaréz, nyersöntvények, bármilyen

gök, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-
vezetékhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat,
mindennemű épület, díszműbádogos munkákat, víz-
vezeték berendezéseket. Saját találmányu és a m.
kir József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN
fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kasté-
lyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat.
Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközök.

Grósz Testvérek

norinbergi-, díszmű-
:: játékáruháza ::

Nagyvárad,
Szent László-tér.

Grósz Testvérek

norinbergi-, díszmű- és játékáruháza

a **FEKETE SAS** palotában

kedvező építési körülmények folytán

már e héten megnyílik.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női
és gyermekruha áruháza **Wéber Testvérek.**

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész
női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó
bevásárlási forrás. =====

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megren-
delések elfogadtatnak.

